

is responsible for implementing monetary policy, maintaining liquidity, reliability and stability of the banking system, is involved in the maintenance and regulation of the payment system of the country, that acts governing body of the banking system. Commercial banks are divided into universal and specialized. Established that a key role in banking system played Regional US banks. The activities of credit institutions regulated by a separate law of each state in particular.

Originality. Proved that the development of the US banking system, as in other developed countries, was due to legal and institutional changes in the banking, formed in the process of historical development. The basic directions of research the US banking system, because this experience can be helpful in improving the domestic banking system.

Practical value of the results of the study is that the experience of the banking system and the US may be asked to consider and use in the banking sector of our country, which will facilitate its effective development, especially in crisis situations.

Key words: banking system, monetary system, credit and financial institutions, investment companies, credit unions, savings and loan associations.

Буряк О.П. БАНКОВСКАЯ СИСТЕМА США

Цель – разработка теоретических, методологических положений и практических рекомендаций по исследованию становления и развития банковской системы США.

Методика исследования. В основу исследований работы положены как общенаучные (анализ, наблюдение) - для изучения денежно-кредитной системы США, так и специальные методы познания - для исследования процесса становления и развития банковской системы.

Результаты. По результатам исследования установлено, что денежно-кредитная системы США имеет два уровня. На первом уровне находится Федеральная резервная система, а на втором уровне - коммерческие банки и небанковские кредитно-финансовые учреждения. Выявлено, что федеральная резервная система США ответственна за осуществление монетарной политики, поддержания уровня ликвидности, надежности и стабильности банковской системы, участвует в поддержании и регулировании платежной системы страны, то есть выступает управляющим органом банковской системы, а коммерческие же банки делятся на универсальные и специализированные. Установлено, что ключевую роль в банковской системе страны играют Региональные банки США, деятельность которых регулируется отдельным законодательством каждого штата в частности.

Научная новизна. Обосновано, что развитие банковской системы США, как и других стран с развитой экономикой, был обусловлен законодательно-институциональными преобразованиями в банковской деятельности, формировались в процессе исторического развития. Определены основные направления исследования банковской системы США, поскольку такой опыт может стать полезным для совершенствования отечественной банковской системы.

Практическая значимость результатов исследования заключается в том, что опыт становления и развития банковской системы США может быть предложено для рассмотрения и использования в банковском секторе нашей страны, что будет способствовать его эффективному развитию, особенно в кризисных условиях.

Ключевые слова: банковская система, денежно-кредитная система, кредитно-финансовые институты, инвестиционные компании, кредитные союзы, ссудно-сберегательные ассоциации.

УДК 621.002:658.56

*Очеретько Л.М.,
к.е.н., доцент кафедра обліку і аудиту,
Заліська К.Р.,
Запорізький національний технічний університет*

ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ДОВГОСТРОКОВИМИ БУДІВЕЛЬНИМИ ДОГОВОРАМИ (КОНТРАКТАМИ)

Постановка проблеми. Будівництво характеризується специфічними рисами, зумовленими наявністю особливих етапів його здійснення, різноманітних партнерських відносин як із зовнішніми контрагентами, так і з внутрішніми структурними підрозділами, що впливає на формування фінансових результатів будівельних підприємств та їх оподаткування [7, с. 172]. Особливу увагу в умовах сьогодення доцільно звернути на податковий облік фінансових результатів за довгостроковими будівельними договорами (контрактами), адже з введенням в дію Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 за № 77-VIII (далі – Закон № 77-VIII) замість звичного порядку ведення окремого податкового обліку з 01.01.2015 року запроваджено принципово новий порядок, який ґрунтується на визначенні фінансового результату (прибутку до оподаткування) за даними фінансового обліку [10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти формування обліково-інформаційного забезпечення оподаткування прибутку будівельних підприємств

висвітлювалися Є. І. Свідерським, Ф. Ф. Бутинцем, І. А. Герасимовичем, М. Т. Білухою, В. А. Гавриленком, В. Б. Моссаковським та ін. Враховуючи значні напрацювання науковців, необхідно відмітити, що введення в дію з 01.01.2015 року Закону № 77-VIII потребує нових підходів щодо формування обліково-інформаційного забезпечення оподаткування прибутку будівельних підприємства, а, отже, і подальших досліджень з даної тематики.

Постановка завдання. Мета статті полягає в аналізі нормативного регулювання методики визначення прибутку до оподаткування будівельних підприємств за довгостроковими будівельними договорами (контрактами) та обґрунтуванні потреби внесення змін та доповнень до відповідних нормативних актів у зв'язку з введенням в дію з 01.01.2015 року Закону № 77-VIII.

Виклад основного матеріалу дослідження. З введенням з 01.01.2015 року в дію Закону України № 77-VIII запроваджено принципово новий порядок визначення прибутку до оподаткування, який ґрунтується на визначенні фінансового результату за даними бухгалтерського обліку з подальшим його коригуванням на суми податкових різниць [10]. Так, згідно п.134.1.1 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень розділу III ПКУ [8]. Тож, при визнанні доходів і витрат будівельних підприємств за довгостроковими будівельними договорами (контрактами) слід керуватись нормами П(С)БО 18 «Будівельні контракти» [2], МСБО 11 «Будівельні контракти» [1], П(С)БО 15 «Дохід» [5] та П(С)БО 16 «Витрати» [3], а також нормами ПКУ [8].

На перший погляд наявність цілого ряду нормативних актів з питань оподаткування прибутку будівельних підприємств та введення в дію Закону № 77-VIII, який практично вирішив проблему гармонізації фінансового та податкового обліку, мали б свідчити про відсутність не вирішених питань при визначенні прибутку до оподаткування, проте на практиці це далеко не так. Тож, зупинимось на основних питаннях, які до тепер залишаються не вирішеними остаточно та вимагають подальших досліджень.

Відповідно до нових податкових правил, (як наголошувалось раніше) доходи і витрати повинні визнаватися (відображатися) в податковому обліку (податкових розрахунках) за методом нарахування, що відповідає принципу бухгалтерського обліку – нарахування доходів і витрат. Тож, згідно п.10 П(С)БО 18 «Будівельні контракти» та п.11 МСБО 11 «Будівельні контракти» дохід за будівельним контрактом має включати передбачену будівельним контрактом початкову суму доходу, а також суму відхилень, претензій та заохочувальних виплат за будівельним контрактом (рис. 1).

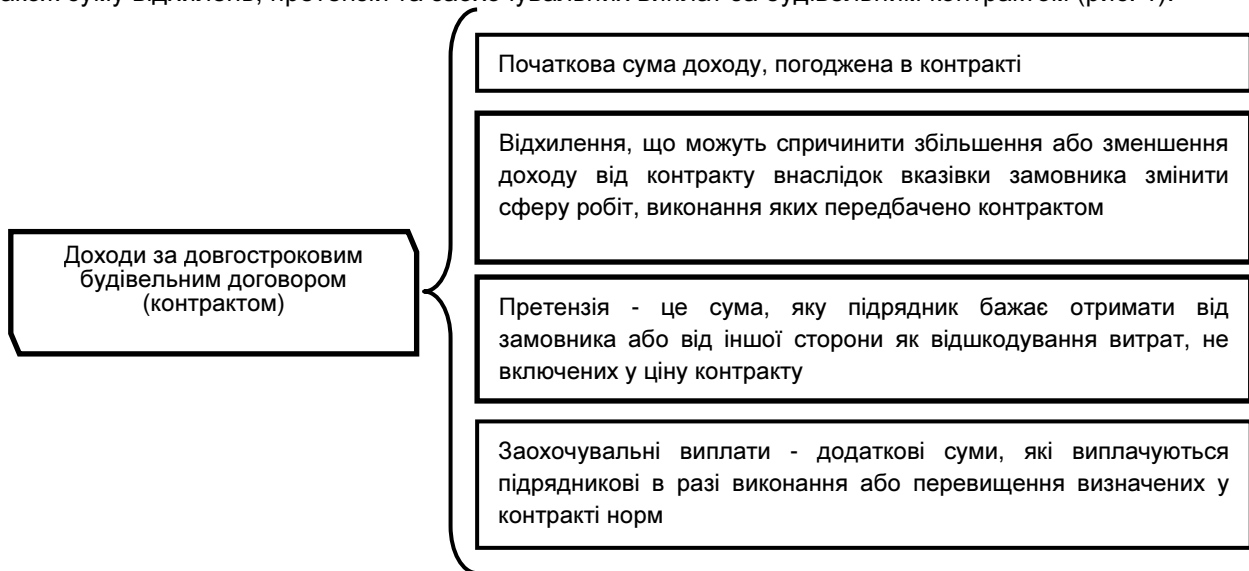

Рис. 1. Доходи за довгостроковим будівельним договором (контрактом)

Джерело : [1; 2]

Згідно п.3 П(С)БО 18 «Будівельні контракти» [2] та п.22-23 МСБО 11 «Будівельні контракти» [1] доходи і витрати за довгостроковим будівельним договором (контрактом) мають визнаватися з урахуванням ступеня завершеності робіт на дату балансу, за умови якщо кінцевий фінансовий результат за даним контрактом може бути достовірно оцінений (рис. 2).

Відмінною рисою визнання доходів будівельних підприємств є те, що у випадках, коли кінцевий фінансовий результат за будівельним контрактом не може бути оцінений достовірно, то, згідно п.13 П(С)БО 15 «Дохід», дохід визнається в сумі фактичних витрат від початку виконання будівельного контракту, щодо яких існує імовірність їх відшкодування [5]. Отже, в даному випадку прибуток до

оподаткування буде відсутній. У разі ж відсутності імовірності відшкодування витрат дохід не визнається, тож прибуток до оподаткування набуває негативного значення [4].

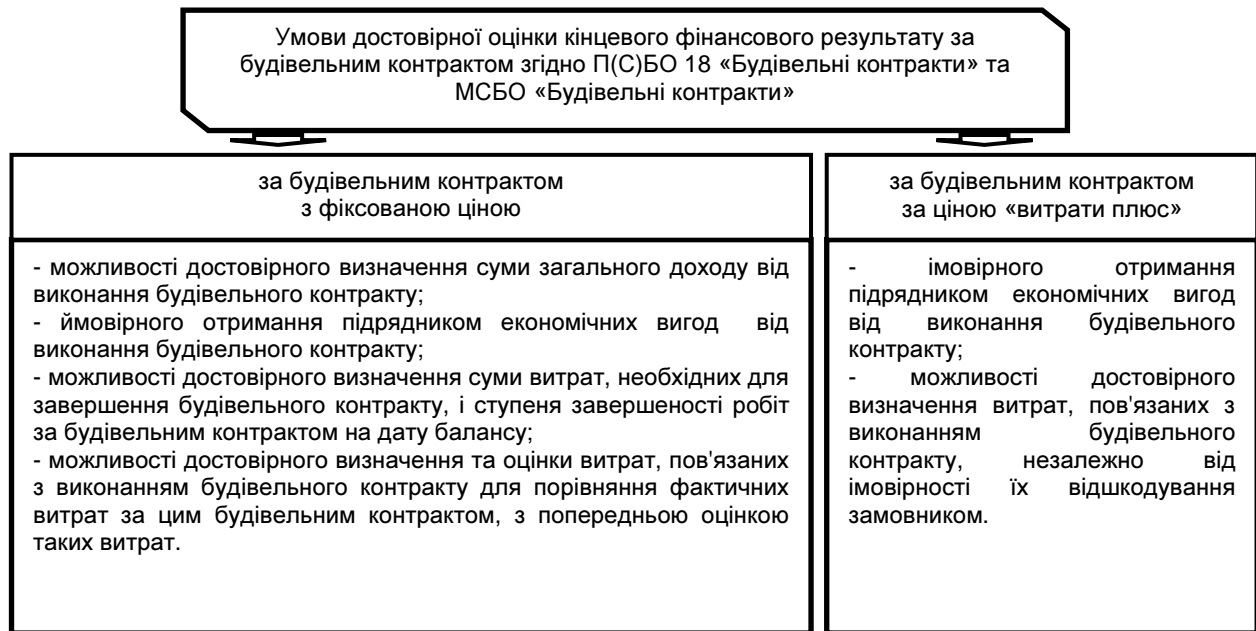

Рис. 2. Умови достовірної оцінки кінцевого фінансового результату за будівельним контрактом

Джерело : [1; 2]

Дослідивши світовий досвід визнання доходів будівельних підприємств, приходимо до висновку, що у світовій практиці застосовуються два методи обліку доходів за будівельними контрактами: метод укладеного (виконаного, завершеного) контракту та метод ступеня завершеності (поетапного виконання) робіт. У вітчизняній же практиці, в переважній більшості будівельні підприємства за довгостроковими будівельними контрактами (якими не передбачено поетапне виконання робіт) оплату за виконані роботи отримують тільки після прийняття замовником об'єктів будівництва. Тож, за таких умов при оцінці доходів використовується так званий «метод укладеного (виконаного, завершеного) контракту», який ґрунтується на тому, що доходи, витрати і, відповідно, прибуток фіксуються у фінансовій звітності виконавця у періоді завершення будівництва, а доти усі понесені витрати відображаються як незавершене виробництво. Остаточний фінансовий результат визначається лише після закінчення виконання усіх будівельних робіт. Проте використання даного методу при визнанні доходу за довгостроковими будівельними договорами (контрактами) вважаємо неприпустимим, оскільки його використання призводить до тривалого нарощування суттєвих обсягів незавершеного виробництва, ускладнює виконання договірних зобов'язань (унаслідок виникнення у підрядника дефіциту коштів та потреби залучення позикового капіталу), поглиблює ризик несвоєчасності розрахунків замовників, призводить до втрати вартості доходів в часі та позбавляє можливості реально оцінити прибуток, що підлягає до оподаткування.

При визначенні доходів за довгостроковими будівельними договорами (контрактами) більш доцільним вважаємо застосування методу «ступеня завершеності робіт». Застосування даного методу передбачено і п.25 МСБО 11. За даним методом платник податку-виконавець робіт за довгостроковим будівельним договором (контрактом) повинен нараховувати доходи до передачі результатів робіт замовнику в кожному податковому періоді (кварталі). Отже, доходи за довгостроковими будівельними контрактами мають розраховуватись відповідно до ступеня завершеності робіт, який визначається за питомою вагою витрат, здійснених у звітному податковому періоді, у загальній очікуваній сумі таких витрат та/або за питомою вагою обсягу послуг, наданих у звітному податковому періоді, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані.

На перший погляд складається враження, що при застосуванні методу «ступеня завершеності робіт» при оцінці доходів за довгостроковими будівельними договорами (контрактами) до уваги береться не фактичний, а розрахунковий прибуток, що є порушенням принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, передбачених ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [9] і водночас є недопустимим при оподаткуванні прибутку будівельних підприємств. Проте, при більш поглибленому вивченні, маємо можливість спостерігати, що за довгостроковим будівельним договором (контрактом), яким передбачається поетапне виконання договірних зобов'язань,

застосування саме даного методу дозволяє порівнювати отримані доходи та витрати, понесені у процесі досягнення певного ступеня завершення виконання договірних зобов'язань. Тож, початкове враження щодо недоцільності застосування даного методу є помилковими, навпаки – використання даного методу забезпечить надходження необхідної інформації про ступінь виконання контракту та про результати діяльності за певний звітний період.

Що стосується витрат, то слід зазначити, що згідно п.1 П(С)БО 18 «Будівельні контракти», витрати за будівельним контрактом – це собівартість робіт за будівельним контрактом [2]. Методика формування собівартості робіт за будівельним контрактом визначена Методичними рекомендаціями з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджених Наказом Мінрегіонбуду від 31.12.2010 за № 573 (далі – Методрекомендації № 573), згідно з якими до витрат за довгостроковим будівельним договором (контрактом) включаються витрати за період від дати укладання даного договору (контракту) до дати його завершення (рис. 3) [6]:

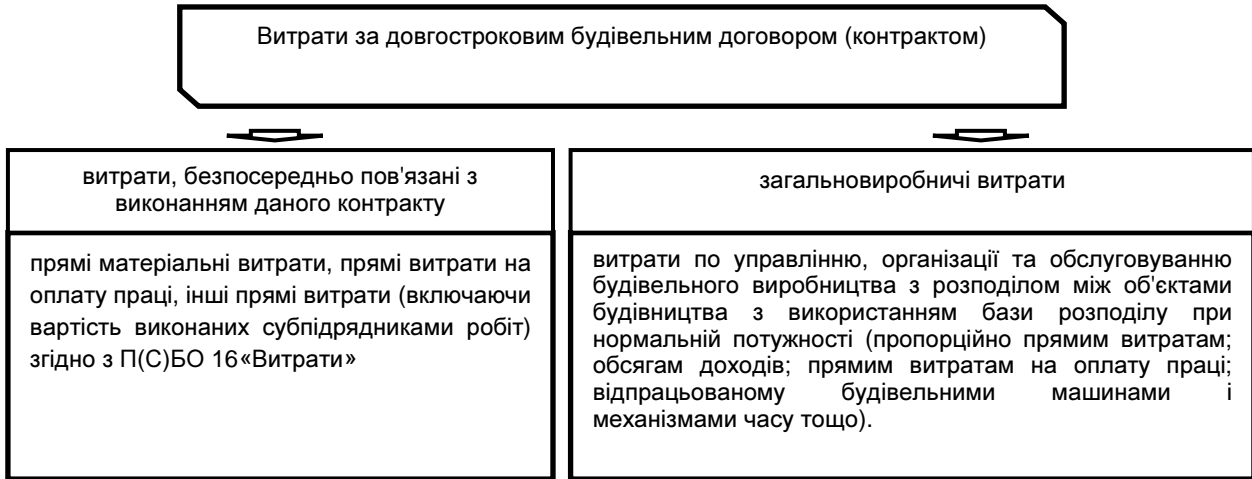

Рис. 3. Витрати за довгостроковим будівельним договором (контрактом)

Джерело : [6]

Особливістю визнання витрат будівельних підприємств є те, що згідно п.8 П(С)БО 18 у випадках, якщо на дату балансу є ймовірність того, що загальні витрати на виконання будівельного контракту перевищуватимуть загальний дохід за цим будівельним контрактом, то очікувані збитки визнаються витратами звітного періоду з включенням фактичних витрат на виконання цього будівельного контракту до собівартості реалізації [2].

Порівняння нарахованих доходів та собівартості реалізованої продукції, робіт і послуг за даними фінансового обліку дозволяє визначити фінансовий результат, а отже з 01.01.2015 року і прибуток до оподаткування. Проте особливістю будівельних підприємств є те, що по завершенню виконання договірних зобов'язань та передачі результатів виконаних робіт замовнику виконавець має здійснити коригування попередньо нарахованої суми доходів відповідно до фактично отриманого. Можливі варіанти наслідків коригування суми доходів подано на рис. 4.

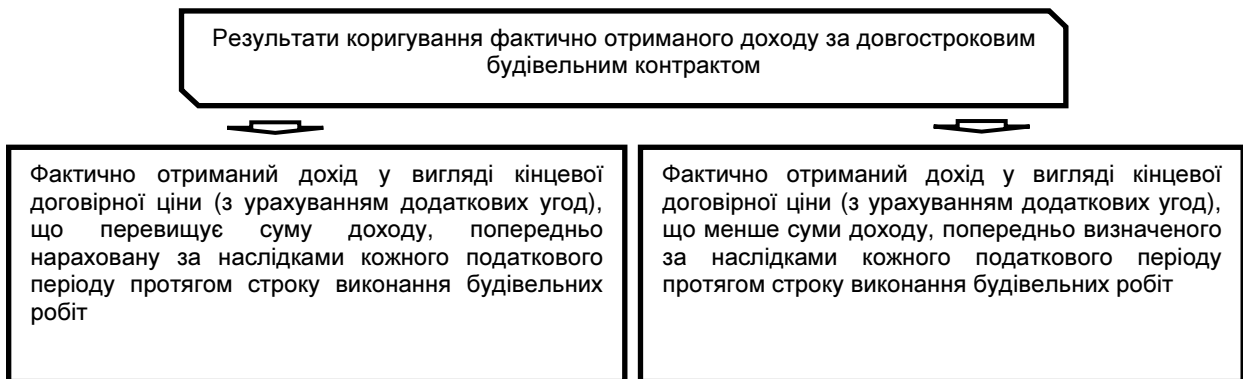

Рис. 4. Можливі результати коригування фактично отриманого доходу за довгостроковим будівельним контрактом

Джерело : [2]

Якщо фактично отриманий дохід перевищує суму доходу, попередньо нараховану за наслідками кожного податкового періоду, відповідне перевищення зараховується до доходів звітного періоду. Якщо ж навпаки, фактично отриманий дохід є меншим, ніж сума таких попередньо нарахованих доходів, різниця зараховується у зменшення доходів звітного періоду. У разі виникнення невизначеності щодо отримання суми, яка вже включена в дохід від контракту і вже відображена у прибутках і збитках, неодержана сума (або сума, відшкодування якої більше не є ймовірним) визнається як витрати, а не як коригування суми доходу від контракту [1].

Проте на цьому здійснення операцій щодо коригування фінансових результатів не завершується. При визначенні прибутку до оподаткування корегування фінансових результатів будівельних підприємств має здійснюватись у відповідності до Розділу III ПКУ. Так, згідно п.1.1 ст.134 ПКУ для платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний (податковий) період не перевищує двадцяти мільйонів гривень, об'єкт оподаткування має визначатися без коригування фінансового результату до оподаткування на податкові різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), визначені відповідно до положень розділу III ПКУ. Платник податку, у якого річний дохід (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний (податковий) період не перевищує двадцяти мільйонів гривень, має право прийняти рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), визначені відповідно до положень цього розділу, не більше одного разу протягом безперервної сукупності років, в кожному з яких виконується цей критерій щодо розміру доходу. Про прийняте рішення платник податку має зазначити у податковій звітності з податку на прибуток, що подається за перший рік в такій безперервній сукупності років. В подальші роки такої сукупності коригування фінансового результату також не застосовуються (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років) [8].

Якщо у платника, який прийняв рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на податкові різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), визначені відповідно до положень розділу III ПКУ, в будь-якому наступному році річний дохід (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний (податковий) період перевищує двадцять мільйонів гривень, такий платник має визначити об'єкт оподаткування, починаючи з такого року шляхом коригування фінансового результату до оподаткування на податкові різниці, визначені відповідно до положень розділу III ПКУ.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, за результатами проведеного дослідження приходимо до висновку, що нормативне регулювання оподаткування прибутку будівельних підприємств за довгостроковими будівельними договорами (контрактами) дотепер залишається неузгодженим та неконкретизованим, оскільки Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» замість звичного порядку ведення окремого податкового обліку з 01.01.2015 року запроваджено принципово новий порядок, який ґрунтується на визначенні фінансового результату (прибутку до оподаткування) за даними бухгалтерського обліку.

З метою підвищення аналітичності, оперативності та точності облікових даних щодо визначення прибутку до оподаткування будівельних підприємств, доведено необхідність:

– по-перше, доповнити п.2 П(С)БО 18 «Будівельні контракти» терміном «довгостроковий будівельний контракт» з чітким переліком критеріїв його визнання довгостроковим;

– по-друге, зміст п.13 П(С)БО 18 «Будівельні контракти» викласти наступним чином – до складу витрат, безпосередньо пов'язаних з виконанням будівельного контракту, належать прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати (включаючи вартість виконаних субпідрядниками робіт) згідно з П(С)БО 16 «Витрати», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року № 318, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 січня 2000 року за №27/4248 та Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджених Наказом Мінрегіонбуду від 31.12.2010 за №573. Внесення зазначених змін пояснюється тим, що П(С)БО 16 «Витрати» не враховує галузевих особливостей формування собівартості будівельно-монтажних робіт, а, отже, ускладнює відображення в обліку понесених витрат будівельними підприємствами;

– по-третє, доповнити п.2.1 П(С)БО 15 «Дохід» методикою оцінки та корегування доходів за довгостроковими будівельними договорами (контрактами).

Запровадження на практиці поданих пропозицій дозволить гармонізувати порядок ведення податкового та фінансового обліку і таким чином підвищити якість обліково-інформаційного забезпечення оподаткування прибутку будівельних підприємств.

Бібліографічний список

1. Будівельні контракти : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 11, затверджений Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01.01.1978 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zakon.rada.gov.ua/go/929_017.
2. Будівельні контракти : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2001 р. №205 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO18.aspxhttp>.
3. Витрати : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO16.aspx>.
4. Грачова Р. Об'єкт обліку – будівельний контракт, або «незавершена» у двох іпостасях / Р. Грачова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.buhlabaz.ru/bukhgalterskij-uchet/bukhgalterskij-uchet-po-psbu-ukr>.
5. Дохід : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. № 290 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO15.aspx>.
6. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджено Наказом Мінрегіонбуду від 31.12.2010 №573 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pro-u4ot.info/index.php?section>.
7. Павелко О.В. Теоретичні засади визнання доходів і витрат основної діяльності будівельних підприємств: міжнародний досвід та облікова політика / О.В. Павелко// Вісник ЖДТУ. – 2012. – № 4(62). – С. 172-178.
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/Article.aspx?id=370431>.
10. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України від 28.12.2014 р. № 77-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

References

1. Rada z Mizhnarodnykh standartiv bukhgalterskoho obliku (1978), *Budivelni kontrakty : Mizhnarodnyi standart bukhgalterskoho obliku 11* [Build contracts: International standard of record-keeping 11], available at: http://zakon.rada.gov.ua/go/929_017 (access date January 11, 2015).
2. Ministerstvo Finansiv Ukrainy (2001), *Budivelni kontrakty : Polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 18* [Build contracts : Regulation (Standard) 18], available at: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO18.aspxhttp> (access date January 14, 2015).
3. Ministerstvo Finansiv Ukrainy (1999), *Vytraty : Polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 16* [Charges : Regulation (Standard) 16], available at: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO16.aspx> (access date January 15, 2015).
4. Hrachova, R. "The house accounting for construction contracts, or "unfinished ships" in two ways", available at: <http://buhlabaz.ru/bukhgalterskij-uchet/bukhgalterskij-uchet-po-psbu-ukr/> (access date January 29, 2015)
5. Ministerstvo Finansiv Ukrainy (1999), *Dokhid : Polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 15* [Profit : Regulation (Standard) 15], available at: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO15.aspx> (access date January 16, 2015).
6. Ministerstvo rehionalnoho rozvytku ta budivnytstva Ukrainy (2010), *Metodychni rekomendatsii z formuvannia sobivartosti budivelno-montazhnykh robit* [Methodical recommendations are from forming of prime price of buildings and installation works], available at: <http://pro-u4ot.info/index.php?section> (access date January 18, 2015).
7. Pavelko, O.V. (2012), "The theoretical basis of income and expenditure of the main construction companies: International Experience and accounting policies", *Visnyk ZhDTU*, no. 4(62), pp. 172-178.
8. Verkhovna rada Ukrainy (2010), *Podatkovi kodeks Ukrainy* [Internal revenue code of Ukraine], available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (access date January 15, 2015).
9. Verkhovna rada Ukrainy (1999), *Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini* [About a record-keeping and financial reporting in Ukraine], available at: <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>, (access date January 17, 2015).
10. Verkhovna rada Ukrainy (2014), *Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo podatkovoi reformy* [On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Legislative Acts of Ukraine on tax reform], available at: <http://golos.com.ua/Article>.

aspx?id=370431(access date December 31, 2014).

Очеретько Л.М., Заліська К.Р. ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ДОВГОСТРОКОВИМИ БУДІВЕЛЬНИМИ ДОГОВОРАМИ (КОНТРАКТАМИ)

Метою є аналіз нормативного регулювання методики визначення прибутку до оподаткування будівельних підприємств за довгостроковими будівельними договорами (контрактами) та обґрунтування потреби внесення змін та доповнень до відповідних нормативних актів у зв'язку з введенням в дію з 01.01.2015 року Закону № 77-VIII.

Методика дослідження. Метод теоретичного узагальнення та порівняння став підґрунтям встановлення сутності доходів та витрат будівельних підприємств за довгостроковими будівельними договорами (контрактами). Логічний метод, методи індукції та дедукції, групування та узагальнення виступили основою доведення гармонізації фінансового та податкового обліку фінансового результату будівельних підприємств. Метод порівняння використано при визначенні переваг методу ступеня завершеності (поетапного виконання) робіт над методом укладеного (виконаного, завершеного) контракту.

Результати. В ході дослідження доведено потребу внесення змін та доповнень до відповідних нормативних актів у зв'язку з введенням в дію з 01.01.2015 року Закону № 77-VIII.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення нормативних актів по регулюванню податкового обліку прибутку до оподаткування будівельних підприємств шляхом: доповнення п.2 П(С)БО 18 «Будівельні контракти» терміном «довгостроковий будівельний контракт» з чітким переліком критеріїв його визнання довгостроковим; внесення змін до змісту п.13 П(С)БО 18 «Будівельні контракти» та доповнення п.21.1 П(С)БО 15 «Дохід» методикою оцінки та корегування доходів за довгостроковими будівельними договорами (контрактами).

Практична значущість полягає в тому, що внесення змін та доповнень до діючих нормативних актів з питань регулювання обліку прибутку до оподаткування дозволить гармонізувати порядок ведення податкового та фінансового обліку і таким чином підвищити якість обліково-інформаційного забезпечення оподаткування прибутку будівельних підприємств.

Ключові слова: довгостроковий будівельний договір (контракт), дохід, витрати, фінансовий результат, прибуток до оподаткування.

Ocheretko L.M., Zalisska K.R. TAXATION OF PROFITS FOR BUILDING ENTERPRISES UNDER LONG-TERM CONSTRUCTION AGREEMENTS (CONTRACTS)

Purpose consists is to analyze the regulatory method of determining the taxable profits of construction companies on long-term construction contracts (contracts) and the rationale for the changes and amendments to the relevant regulations in connection with effect from 01.01.2015, of the Law № 77-VIII.

Methodology of research. The method of theoretical generalization and comparison was the basis of establishing the nature of income and expenses of construction companies on long-term construction contracts (contracts). Logical method, methods of induction and deduction, grouping and summarizing the basis of the evidence made by the harmonization of financial and tax accounting financial result of construction enterprises. The comparison method used in determining the benefits of percentage of completion method (phased implementation) work on the execution method (completed) contract.

Findings. The study proved the need for changes and amendments to the relevant regulations in connection with effect from 01.01.2015, of the Law № 77-VIII.

Originality of the results is to develop practical recommendations for improving the legislation on regulation of tax accounting taxable profits of construction companies by: additions to claim 2 P (S) BU 18 "Construction contracts" with the term "long-term contract for the construction of" a clear list of criteria for the recognition of his long-term; changes in the content of claim 13 P (S) BU 18 "Construction Contracts" and additions p.21.1 P (S) BU 15 "income" method evaluation and adjustment of income from long-term construction contracts (contracts).

Practical value lies in the fact that the amendments and additions to the existing regulations to regulate accounting taxable profit will harmonize the procedure for tax and financial accounting, and thus improve the quality of accounting information support tax profits of construction companies.

Key words: building long-term agreement (contract), revenues, expenses, financial result, the taxable income.

Очеретько Л.М., Залесская К.Р. НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ ПРИБЫЛИ СТРОИТЕЛЬНЫХ КОМПАНИЙ ПО ДОЛГОСРОЧНЫМ СТРОИТЕЛЬНЫМ ДОГОВОРАМ (КОНТРАКТАМ)

Целью является анализ нормативного регулирования методики определения налогооблагаемой прибыли строительных предприятий по долгосрочным строительным договорам (контрактам) и обоснование необходимости внесения изменений и дополнений в соответствующие нормативные акты в связи с введением в действие с 01.01.2015 года Закона №77-VIII.

Методика исследования. Метод теоретического обобщения и сравнения стал основой установления сущности доходов и расходов строительных предприятий по долгосрочным строительным договорам (контрактам). Логический метод, методы индукции и дедукции, группировки и обобщения выступили основой доказательства гармонизации финансового и налогового учета финансового результата строительных предприятий. Метод сравнения использованы при определении преимуществ метода степени завершенности (поэтапного выполнения) работ над методом выполненного (завершенного) контракта.

Результаты. В ходе исследования обосновано потребность внесения изменений и дополнений в соответствующие нормативные акты в связи с введением в действие с 01.01.2015 года Закона Украины № 77-VIII.

Научная новизна полученных результатов состоит в разработке практических рекомендаций по усовершенствованию нормативных актов по регулированию налогового учета налогооблагаемой прибыли строительных предприятий путем: дополнения п.2 П(С)БУ 18 «Строительные контракты» терминем «долгосрочный договор на строительство» с четким перечнем критериев признания его долгосрочным; внесения

изменений в содержание п.13 П(С)БУ 18 «Строительные контракты» и дополнения п.21.1 П(С)БУ 15 «Доход» методикой оценки и корректировки доходов по долгосрочным строительным договорам (контрактам).

Практическая значимость состоит в том, что внесение изменений и дополнений к действующим нормативным актам по регулированию учета налогооблагаемой прибыли позволит гармонизировать порядок ведения налогового и финансового учета, и таким образом повысить качество учетно-информационного обеспечения налогообложения прибыли строительных компаний.

Ключевые слова: долгосрочный строительный договор (контракт), доходы, расходы, финансовый результат, налогооблагаемая прибыль.

УДК 336.279:336.71(045)

*Проскураков К.І.,
к.т.н., доцент кафедри фінансів,
Бондаренко В.В.,*

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВУ БАНКІВ

Постановка проблеми. Стабільна та ефективна робота банківської системи забезпечує раціональний розподіл та рух фінансових ресурсів в економіці кожної держави. Негативні тенденції в діяльності банківської установи, що можуть призвести до її банкрутства і, відповідно, до ланцюгової реакції неплатежів, повинні бути вчасно виявлені регулятором (Національним банком України) та ліквідовані шляхом прийняття ним відповідних управлінських рішень. Ця проблема набула значного поширення, тому питання прогнозування і визначення ймовірності банкрутства стає вкрай актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Індикатором стану фінансово-господарської діяльності підприємств і установ, в т.ч. і банківських, можуть бути відповідні економетричні моделі, розробці і аналізу яких присвячені праці відомих як зарубіжних (Е. Альтмана, І. Балабанова, У. Бівера, А. Буздальна, Д. Пешковського, Р. Сайфуліна, А. Смольського, Є. Тренєнкова, А. Шеремета), так і вітчизняних (О. В. Васюренка, В. І. Міщенко, А. М. Мороза, М. І. Савлука, та ін.) вчених. В цих працях визначено сутність поняття «діагностика банкрутства», розглянуто механізм запобігання банкрутства та основні його складові, визначено головні вимоги, що висуваються до процесу організації діагностики та досліджено основні моделі попередження банкрутства банків.

Однак, більшість з моделей, запропонованих цими науковцями, мають ряд особливостей, які ускладнюють їх застосування в Україні. Тому доцільно проаналізувати та виявити недоліки використання цих методик в нашій державі, дослідивши вибраний напрям в науковому і практичному аспектах.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування та розробка науково-методичних підходів до діагностики банкрутства банку, орієнтованих на сучасний стан економіки України.

Реалізація поставленої мети обумовила необхідність вирішення в роботі наступних завдань:

- порівняти ефективність п'ятифакторної моделі Альтмана та факторної моделі корпорації «Дюпон» на основі результатів розрахунку показників по АТ «Райффайзен Банк Аваль»;
- обґрунтувати можливість використання факторної моделі Дюпона в контексті превентивного банківського регулювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Діагностика банкрутства – це своєчасне виявлення неплатоспроможності, збитковості, фінансової залежності від зовнішніх джерел фінансування, низької ділової активності. Тому в класичних моделях діагностики банкрутства використовують показники прибутковості, фінансової стійкості, ліквідності та ділової активності [1, с. 91-97].

Загальними вимогами до організації діагностики банкрутства банків є:

- ідентичність бази первинної інформації за окремими блоками і внутрішньоблоковими показниками (наприклад, за окремими комерційними банками) і централізованими даними;
- дотримання всіх технічних і організаційних параметрів проведення ранньої діагностики банкрутства (щомісячні дані в розрізі певних блоків і щоквартальні аналітичні звіти, зведені піврічні аналітичні записки, тощо);
- функціонування на основі принципу безперервності, який означає, що робота зі збору і оцінки інформації повинна проводитися на регулярній основі;
- доступність висновків і результатів для всіх зацікавлених користувачів інформації про діяльність банків [2].

Механізм діагностики банкрутства банків включає (рис. 1):